

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

3762/25/פ

הצעת חוק הוועדה למינוי בכירים (תיקוני חקיקה), התשפ"ג–2023

1. תיקון חוק-יסוד : הכנסת : בחוק-יסוד : הכנסת¹, בסעיף 21(א), אחרי "הכנסת תבחר מבין חבריה ועדות הכנסת קבועות" יבוא "ובהן ועדה למינוי בכירים".
2. תיקון חוק הכנסת : בחוק הכנסת, התשנ"ד–1994², אחרי סעיף 2א יבוא :

"ועדה למינוי בכירים" 2ב. (א) בוועדה למינוי בכירים יהיו חברים יושב ראש האופוזיציה ויושבי הראש של ועדות הכנסת הבאות : ועדת החוץ והביטחון, ועדת החוקה חוק ומשפט, ועדת הכספים, ועדת הפנים והגנת הסביבה והוועדה לענייני ביקורת המדינה ; בבואה לאשר מינוי לתפקיד מסוים יעמוד בראש הוועדה יושב ראש ועדת הכנסת שהמינוי נוגע לתחומים המפוקחים על ידה.

(ב) הוועדה למינוי בכירים היא ועדה מאשרת והמינויים הבכירים הבאים תלויים באישורה :

- (1) ראש המטה הכללי של צה"ל ;
- (2) המפקח הכללי של משטרת ישראל ;
- (3) ראש שירות הביטחון הכללי ;
- (4) ראש המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים ;
- (5) נציב בתי הסוהר ;

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.
² ס"ח התשנ"ד, עמ' 140.

(6) נגיד בנק ישראל;

(7) המשנה לנגיד בנק ישראל.

(ג) הוועדה למינוי בכירים לא תחליט בעניין מינוי לתפקיד מסוים אלא לאחר שנתנה למועמד לתפקיד להשמיע את דברו ולהתייחס למידע הנוגע אליו שהובא בפניה.

(ד) בתקנון הכנסת ייקבעו הוראות נוספות בנוגע לאופן ניהול ההליך ולשלב ההליך, לרבות הזכות לקבל מידע מגורמים שונים והאפשרות לנהל את הדיון בדלתיים סגורות על מנת למנוע פגיעה בביטחון המדינה, בביטחון הציבור או בביטחונו של אדם וכן למנוע פגיעה מעבר לנדרש בזכות הפרטיות, בשם הטוב או בזכויות אחרות של מועמד למינוי או של צדדים שלישיים.

3. תיקון פקודת המשטרה
בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971³, בסעיף 8א, בסופו יבוא "ולאחר אישור הוועדה למינוי בכירים בכנסת."
4. תיקון חוק-יסוד: הצבא
בחוק-יסוד: הצבא⁴, בסעיף 3(ג), בסופו יבוא "ולאחר אישור הוועדה למינוי בכירים בכנסת."
5. תיקון חוק שירות הביטחון הכללי
בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002⁵, בסעיף 3(א), אחרי "לפי הצעת ראש הממשלה", יבוא "ולאחר אישור הוועדה למינוי בכירים בכנסת."
6. תיקון פקודת בתי הסוהר
בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971⁶, בסעיף 78, בסופו יבוא "ולאחר אישור הוועדה למינוי בכירים בכנסת."
7. תיקון חוק בנק ישראל
בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010⁷ –

(1) בסעיף 6, בסופו יבוא "ולאחר אישור הוועדה למינוי בכירים בכנסת."

(2) בסעיף 8(א), אחרי "לפי המלצת הנגיד" יבוא "ולאחר אישור הוועדה למינוי בכירים בכנסת."

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

⁴ ס"ח התשל"ו, עמ' 154.

⁵ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

⁷ ס"ח התש"ע, עמ' 452.

דברי הסבר

ממשלות ישראל מאז 1999, הקימו בהחלטות ממשלה חוזרות ונשנות, ועדה מייעצת למינוי בכירים בשירות המדינה אשר משמשת לבחינת כשרותם והתאמתם לתפקיד של מועמדים לתפקידים בכירים בשירות המדינה המנויים בהחלטת הממשלה והם: הרמטכ"ל, המפכ"ל, ראש השב"כ, ראש המוסד, נציב השב"ס, נגיד בנק ישראל והמשנה לנגיד בנק ישראל.

נוהג זה הוא מיותר ומסרב, ועלול לסכל ללא צורך וללא מבחן ציבורי משמעותי את החלטות הדרג הנבחר. בנוסף, כל מועמד מהרשימה לעיל עובר משוכה משמעותית שבה הוא מקבל את אישור היועץ המשפטי לממשלה לאחר שהשר מודיע על המלצתו למינוי, ואין צורך בוועדה פקידותית מעבר לכך, ולפיכך מוצע בזאת לבטל את הוועדה ומעמדה.

במקום המנגנון הקיים מוצע להתקדם לעבר מצב של שימועים פומביים בכנסת כדוגמת השימועים המתקיימים בסנאט של ארצות הברית לשלל מינויים משמעותיים בשירות הציבורי. יש לכך משמעות רבה לחיזוק מעמד הכנסת והפיכת הליך המינוי לשקוף ומשתף לציבור.

בהתאם לכך, מוצע כי לאחר המלצת השר למינוי ובחינת היועץ המשפטי לממשלה, יובא המינוי בפני ועדה ייעודית בכנסת, ולאחר אישור המינוי בוועדה הוא יובא סופית לאישור הממשלה.

מוצע לקרוא לוועדה הייעודית שתוקם בחוק "הוועדה למינוי בכירים", וכי חבריה יהיו יושב ראש האופוזיציה ויושבי ראש הוועדות הקבועות הנוגעות לאותם מינויים בכנסת. בעת דיון באישור מינוי מסוים ישמש כיושב ראש הוועדה יושב ראש ועדת הכנסת הקבועה שתחומי העיסוק של התפקיד הרלוונטי נמצאים תחת פיקוחה.

כן מוצעות הוראות שיבטיחו הליך הוגן, ראוי ומכבד וימנעו חשיפת מידע מעבר לנדרש ופגיעה שלא לצורך בזכויות המועמד או בצדדים שלישיים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/70/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/888/25). הצעת החוק זהה לפ/888/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' באב התשפ"ג (24.07.2023)